

Aandachtspunten ten aanzien van de Net Zero Industry Act (NZIA)

Energie Beheer Nederland (hierna: EBN) heeft met veel interesse kennis genomen van het voorstel van de Europese Commissie voor een **Net Zero Industry Act (NZIA)**. We verwelkomen de Europese doelstelling voor CO₂-opslag en het aanmerken van Carbon Capture and Storage (CCS) als strategische net-zero technologie onder de NZIA. Ook de inzet op geothermie, biogas en biomethaan als onderdeel van een Europese net zero industrie, is wat ons betreft een goede ontwikkeling.

In lijn met het Nederlandse standpunt ten aanzien van de NZIA, ziet EBN een aantal aandachtspunten voor de nadere uitwerking, die we hieronder graag nader toelichten.

- Inzetten op de tijdige ontwikkeling van een integrale CCS keten
- Proportionaliteit, gelijk speelveld en voorzieningszekerheid van energie borgen
- Aandacht voor financiële risico's van winningsvergunninghouders
- Uitbreiding strategische net-zero technologieën (blauwe waterstof en CCU technieken)

Inzetten op de tijdige ontwikkeling van een integrale CCS keten

CCS wordt in Nederland als belangrijke maatregel gezien om de industrie te verduurzamen. Het kabinetsbeleid en de plannen van de private sector zijn erop gericht om ruim voor 2030 een CCS-systeem operationeel te hebben. EBN is als staatsdeelneming actief betrokken bij de ontwikkeling van CO₂-opslag in de projecten **Porthos** en **Aramis**. Daarnaast zijn wij een belangrijke publieke partner voor exploratiebedrijven in de tijdige ontwikkeling van opslagcapaciteit onder de Nederlandse Noordzee.

Porthos is erop gericht op vanaf **2025 2,5 Mton per jaar** op te slaan in lege gasvelden op zee. De Aramis CO₂-transportinfrastructuur wordt ontwikkeld met een maximum capaciteit van **22 Mton CO₂ opslag per jaar vanaf 2028**. De capaciteit van het Aramis-systeem biedt de mogelijkheid CO₂ uit andere (EU) lidstaten op te slaan. Hoewel er in theorie geen gebrek lijkt aan voldoende (offshore) opslagcapaciteit, is het tijdig realiseren van voldoende injectiecapaciteit in de praktijk lastiger. Niet alleen vanwege de doorlooptijden van vergunningverlening en het technische werk dat daaraan voorafgaat, maar vooral omdat er een discrepantie zit in tijd tussen het einde van gaswinning en de start van CCS.

Het Europese doel om in 2030 te beschikken over een jaarlijkse operationele CO₂-injectiecapaciteit van 50 miljoen ton (Mton), oplopend naar 550 Mton per jaar in 2050 is ambiti-

eus, maar een welkome steun voor CCS als techniek om op korte termijn CO₂ te reduceren en de industrie in Europa te verduurzamen. Om te zorgen dat de beschikbare injectiecapaciteit ook daadwerkelijk gevuld wordt, moet naast opslag, tevens worden ingezet op een tijdige en **gelijktijdige ontwikkeling van infrastructuur voor transport en de benodigde afvangmogelijkheden**. We roepen de Europese Commissie op om daar nader op in te gaan in de nieuwe **Europese CCS-strategie**. De huidige NZIA specificeert niet op welke manier emitters moeten bijdragen aan het CO₂-doel, waardoor het risico bestaat dat de operationele CO₂-injectiecapaciteit niet volledig gebruikt zal worden en er sprake kan zijn van stranded assets.

Proportionaliteit, gelijk speelveld en voorzieningszekerheid borgen in nadere uitwerking

Bij de nadere uitwerking van de NZIA moet rekening gehouden worden met de mogelijke financiële, ruimtelijke en ecologische impact van CO₂ opslag op de lidstaten en de impact op de voorzieningszekerheid van energie. Slechts een beperkt aantal lidstaten beschikt over geschikte potentiële CO₂-opslaglocaties of staat CO₂ opslag op eigen grondgebied toe. Door de koppeling met bestaande olie- en gasproductiecapaciteit, kan de EU-brede doelstelling een **disproportionele (ruimtelijke, financiële en ecologische) impact** hebben op landen met relatief veel productie en actieve assets, terwijl niet duidelijk is hoe die impact wordt gemitigeerd tussen de lidstaten. Ook houdt het voorstel geen rekening met het feit dat CO₂ opslag in geval van Nederland vooral offshore plaatsvindt, terwijl alle olie- en gaswinning (ook onshore) meetelt voor het bepalen van de CO₂ injectiecapaciteit.

Lidstaten zonder geschikte opslaglocaties kunnen vanuit de gekozen benadering niet bijdragen aan de EU-doelstelling voor opslag, terwijl in die landen mogelijk wel de grootste

CO₂ uitstoot plaatsvindt. Ook landen die zelf geen gas produceren, maar wel **koolstofarme (blauwe) waterstof** willen maken van geïmporteerd gas, hebben opslagcapaciteit nodig. In het voorstel ontbreekt de expliciete mogelijkheid voor lidstaten om een afweging te maken tussen opslag in lege gasvelden en opslag in aquifers.

In Nederland zijn CCS projecten tot stand gekomen via **publiek private samenwerking**. Voor projecten worden publieke middelen ingezet die bij een groeiend aantal CCS projecten zullen toenemen. Marktpartijen willen de verantwoordelijkheid voor de opgeslagen CO₂ op de langere termijn niet op zich nemen. In Nederland is daarom een systeem voorzien waarbij de staat deze verantwoordelijkheid op zich neemt en dus ook het bijbehorende **financiële risico**. In de huidige vorm zorgt de NZIA voor een disproportionele verdeling van risico's en lasten tussen de lidstaten. Dit zou in de nadere uitwerking rechtgetrokken moeten worden.

Met CCS gaat ook een aanzienlijk **ruimtegebruik** gepaard. Dit kan in verschillende delen van de Noordzee botsen met andere activiteiten, waaronder de ontwikkeling van windenergie op zee. Op basis van de NZIA zal CCS naar verwachting voorgaan op andere activiteiten en nemen de regiemogelijkheden voor lidstaten af. De planning van windparken op zee is (deels) afgestemd op de **verwijdering van de assets** van de olie- en gaswinning. Om de vereiste injectiecapaciteit aan te kunnen bieden, zullen bepaalde assets niet verwijderd worden en komt er minder ruimte vrij voor nieuwe activiteiten.

Vanwege de verplichting voor vergunninghouders om te investeren in CO₂ injectiecapaciteit zal de investeringsbereidheid van commerciële partijen in gaswinning in Nederland mogelijk verder afnemen. Dit heeft niet alleen direct invloed op de **voorzieningszekerheid van energie** en de **importafhankelijkheid** van Europa, maar zorgt ook voor minder **publieke inkomsten** uit gaswinning.

Om te zorgen dat marktpartijen de komende jaren blijven investeren in het op peil houden van de Europese energievoorziening, is een stabiel en voorspelbaar investeringsklimaat van groot belang.

Aandacht voor financiële risico's winningsvergunninghouders

Artikel 18 uit de NZIA stelt dat houders van winningsvergunningen voor olie en gas een individuele bijdrage moeten leveren aan het CO₂-injectiecapaciteit doel. De individuele bijdrage bestaat uit CO₂-injectiecapaciteit in een vergunde opslaglocatie die producenten alleen of in samenwerking met andere producenten kunnen ontwikkelen. Voor de ene vergunninghouder is het ontwikkelen van opslagcapaciteit makkelijker dan voor de andere (bijvoorbeeld vanwege de ligging van de velden). De vraag is hoe een **gelijk speelveld** geborgd kan worden tussen de verschillende geologische locaties.

Tevens is onduidelijk welke mogelijkheden een vergunninghouder heeft om **investeringen** (voor het aanpassen of operationeel houden van putten en/of platforms) **in opslagcapaciteit terug te verdienen** en wanneer de verplichting om opslagcapaciteit aan te houden vervalst. Met oog op de reserveringen die vergunninghouders verplicht zijn aan te houden voor de kosten van het opruimen van putten en platforms is helderheid hierover gewenst.

Indien een vergunninghouder geen of **onvoldoende beschikbare opslagcapaciteit** heeft (niet elk veld is geschikt, transport is niet altijd mogelijk, niet overal kan een vergunning worden verkregen) en/of niet over de (technische) kennis en ervaring beschikt om CO₂ op te kunnen slaan, dient men deze elders in te kopen. Het is echter onduidelijk of partijen voldoende capaciteit aan zullen bieden en tegen welke prijs. Hierdoor ontstaat een **ongelijk speelveld** tussen partijen en vindt **marktverstoring** plaats. Ook hier moet in de nadere uitwerking een oplossing voor gevonden worden.

Uitbreiding strategische net-zero technologieën

Het maken van **koolstofarme (blauwe) waterstof** uit aardgas kan, naast groene waterstofproductie door middel van elektrolyse, een belangrijke bijdrage leveren aan de verduur-

zaming van waterstofgebruik in de industrie. Ten opzichte van *post-combustion* CCS (CCS na het verbranden van aardgas) biedt *pre-combustion* CCS het grote voordeel dat niet alleen de CO₂ wordt afgevangen en opgeslagen, maar dat de transitie naar een duurzame **waterstofketen** wordt gefaciliteerd en versneld. Technieken om blauwe waterstof te maken zouden daarom ook een plek moeten krijgen in de NZIA.

Dit geldt tevens voor **Carbon Capture and Utilization (CCU) technieken**. Deze technologie geeft mogelijkheden voor negatieve emissies en biedt zekerheid aan investeringen in CCS, zonder dat er sprake is van een *lock-in* effect. **Biogene CO₂** kan ingezet worden als feedstock voor de industrie en tuinbouw (**CCUS**) en daarmee de langcyclische (fossiele) CO₂ vervangen. Biogene CO₂ eenvoudig worden gewonnen bij de productie van **biomethaan** uit **biogas** en middels vergisting.

Vergassingstechnologieën worden nu nog beperkt ingezet vanwege het technologische ontwikkelniveau. Het stimuleren en **actief inzetten op vergassingstechnologieën** draagt bij aan het opschalingspotentieel en ondersteunt een nieuwe net zero *technology supplier* industrie in Europa. Wanneer de reststroom (digestaat) bij de productie van biomethaan wordt gewaardeerd als biogene kunstmestvervanger, draagt biomethaan bij aan extra CO₂-emissiereductie door het terugdringen van kunstmestproductie uit aardgas.

EBN vraagt de Europese Commissie om bovenstaande aandachtspunten mee te nemen in de verdere besluitvorming over de NZIA, deze aandachtspunten in de discussies met de lidstaten te agenderen en naar gezamenlijke oplossingen te zoeken. Vanzelfsprekend is EBN graag bereid bovenstaande punten nader toe te lichten.

Over EBN

Energie Beheer Nederland is een publiek energiebedrijf. We investeren kennis, kunde en financiële slagkracht om samen sneller een duurzaam energiesysteem te bouwen. Onze activiteiten richten zich op drie kerngebieden: de gastransitie, de warmte-transitie en CO₂ opslag- en transportsystemen. Zo dragen we bij aan betrouwbare en betaalbare energie voor Nederland vandaag én aan een duurzaam en CO₂-neutraal energiesysteem voor morgen. Dit is onze ambitie en onze drive: Energising the Transition.

Contactgegevens

Kirsten Zondervan
Public Affairs Manager EBN
T: +31 (0) 6 41 01 79 57
E: kirsten.zondervan@ebn.nl

Daalsesingel 1
3511 SV Utrecht
Telefoon: +31 30 233 9000
E-mail: ebn.mail@ebn.nl